

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 230/03-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti FÉNIX VP, s. r. o., Kvetná 3, Košice - Šaca, zastúpenej splnomocneným zástupcom Ing. V. K., a sťažnosť Ing. H. K., bytom K.- Š., vo veci porušenia ich základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv upravených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 7 a čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 K 249/98, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti FÉNIX VP, s. r. o., a sťažnosť Ing. H. K. vo veci porušenia základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv upravených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 7 a čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 K 249/98 o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2003 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti FÉNIX VP, s. r. o., Kvetná 3, Košice - Šaca, zastúpenej splnomocneným zástupcom Ing. V. K., a sťažnosť Ing. H. K., bytom K. -Š. (ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci porušenia ich základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv upravených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dodatkový protokol“) a v čl. 7a čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 K 249/98. Sťažnosť sťažovatelia doplnili 27. októbra 2003 o uznesenie Okresného úradu justičnej polície Policajného zboru Košice II zo 17. októbra 2003 sp. zn. ČVS: OÚV 1117/20-K 2 - 2001.

Sťažovatelia namietajú porušenie uvedených základných práv a práv postupom krajského súdu Košice v súvislosti s postupom správkyne konkurznej podstaty úpadcu KAVEKO International, s. r. o. v konkurze (ďalej len „správkyňa konkurznej podstaty“), keď táto neumožnila sťažovateľom po vypovedaní im nájomnej zmluvy vypratanie ich majetku a za použitia sily im tento majetok bez existencie právneho titulu násilím 5. októbra 2000 odňala a oznámila im, že ho zapisuje do súpisu konkurznej podstaty úpadcu s poznámkou o uplatnených nárokoch. V období október - december 2000 vykonala správkyňa konkurznej podstaty inventarizáciu majetku oboch sťažovateľov (bez ich účasti) a nechala tento majetok oceniť znaleckým posudkom z 31. decembra 2000. Dňa 28. februára 2001 vyzval krajský súd oboch sťažovateľov na podanie vylučovacích žalôb, ktoré sťažovatelia podali (žaloba spoločnosti FÉNIX VP, s. r. o. - konanie vedené pod sp. zn. 6 Cb 275/01, žaloba Ing. K. - konanie vedené pod sp. zn. 6 Cb 276/01. Obaja sťažovatelia následne podali vo veciach svojich vylučovacích žalôb samostatné návrhy na

vydanie predbežného opatrenia, ktorým by sa správkyňa konkurznej podstaty zakázala s ich majetkom nakladať až do rozhodnutia súdu vo veci. Oba návrhy boli zamietnuté s odôvodnením, že v konkurznom konaní nemožno požadované obmedzenie uložiť. Krajský súd však v odôvodnení vyslovil právny názor, že napriek neexistencii predbežného opatrenia nemožno sporné veci do rozhodnutia vo veci vylučovacej žaloby speňažiť (uznesenie č. k. 6 Cb 275/01-128 z 15. decembra 2001 a uznesenie č. k. 15 Cb 276/01-24 zo 17. augusta 2001). Ani v jednej z vyššie uvedených vylučovacích žalôb nie je doposiaľ rozhodnuté.

Krajský súd napriek týmto uzneseniam zvolal na návrh správkyne konkurznej podstaty schôdzu konkurzných veriteľov na 20. február 2003 (správne asi 2002), na ktorej sa správkyňa konkurznej podstaty dožadovala odhlasovania súhlasu veriteľov predaja vecí odňatých sťažovateľom ešte pred rozhodnutím súdu vo veciach vylučovacích žalôb. Spoločnosť FÉNIX VP, s. r. o., podala 27. februára 2002 sťažnosť predsedovi krajského súdu na porušenie zákona počas tejto schôdze z dôvodov ohrozenia jej vlastníctva. Správkyňa konkurznej podstaty sa listom z 2. decembra 2002 opätovne obrátila na krajský súd so žiadosťou o usmernenie a s návrhom na odpredaj vecí, ktorých vlastníctvo je predmetom súdnych sporov - vylučovacích žalôb sťažovateľov. Krajský súd vo svojom liste z 27. decembra 2002 odsúhlasil odpredaj vecí správkyne konkurznej podstaty ešte pred meritórnym rozhodnutím súdu o vylučovacích žalobách. V nadväznosti na to správkyňa konkurznej podstaty oznámila 4. marca 2003 krajskému súdu, že pristupuje k odpredaju majetku.

Sťažovatelia namietajú porušenie čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu a čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Porušenie označených práv krajským súdom vidia v tom, že krajský súd neusmernil správkyňu konkurznej podstaty príslušným spôsobom, aby sa vyhla nezákonnému charakteru konania, ale naopak „odobril konanie správkyne konkurznej podstaty a napomohol tak k dokonaniu nezákonného napadnutia majetku sťažovateľov...“ a dal súhlas na predaj majetku sťažovateľov pred rozhodnutím súdu o vlastníctve. Sťažovatelia namietajú protiústavnosť názoru krajského súdu (konkurzného súdu) v jeho oznámení správkyne konkurznej podstaty z 27. decembra 2002, že „konanie o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty nespôsobuje

prekážku speňaženia s tým, že ten, kto podal návrh na vylúčenie vecí z konkurznej podstaty úpadcu, sa môže domáhať vydania výťažku z predaja týchto vecí“. Krajský súd (konkurzný súd) podľa názoru sťažovateľov evidentne uprednostnil práva konkurzných veriteľov pred právami sťažovateľov a svojím uznesením sa správca konkurznej podstaty snažil odvrátiť škody, za vznik ktorých v plnom rozsahu spoluzodpovedá, a to na úkor majetku a práva sťažovateľov. Sťažovatelia porušenie označených práv vidia v odňatí ich vecí bez existencie právneho titulu a najmä predajom ich vecí.

Sťažovatelia ďalej namietajú aj porušenie ich základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a v čl. 7 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Argumentujú pritom tým, že v konaniach o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty (sp. zn. 6 Cb 275/01, 15 Cb 276/01) majú navrhovateľ aj odporkyňa rovnocenné postavenie. Sporný majetok odňatý im správkyňou konkurznej podstaty na základe usmernenia krajským súdom (konkurzným súdom) predstavuje zároveň dôkazové predmety, ktoré sťažovatelia plánovali použiť ako dôkazy vo veci vylučovacej žaloby, ktoré však v danom prípade už nebudú môcť vykonať, pretože krajský súd svojím postupom v konaní sp. zn. 2 K 249/98 im toto znemožnil, pričom sa dopustil porušenia označených zákonných práv a práv sťažovateľov.

Sťažovatelia sa o namietanom konaní (postupe) krajského súdu dozvedeli z konkurzného spisu sp. zn. 2 K 249/98 v apríli 2003. Dňa 28. apríla 2003 sa obrátili so sťažnosťou na porušenie zákona v predmetnej veci na krajský súd so žiadosťou o zjednanie nápravy. Krajský súd, ktorý mal zabezpečiť nápravu, na sťažnosť odpovedal listom z 3. júla 2003, ktorý bol sťažovateľom doručený 7. júla 2003. Svoju sťažnosť ústavnému súdu sťažovatelia podali 2. septembra 2003; podľa ich názoru bola podaná v zákonnej dvojmesačnej lehote.

Sťažovatelia od ústavného súdu požadujú vydať tento nález:

„Konaním Krajského súdu v Košiciach, ktorý v konkurznom konaní 2 K 249/98 usmernil správkyňu konkurznej podstaty v tom zmysle, že majetok sťažovateľa FÉNIX VP s. r. o., Kvetná 3, Košice-Šaca a majetok sťažovateľky Ing. H. K., K.-Š., pojatý do konkurznej podstaty úpadcu KAVEKO International s. r. o., Na záhumní 1, Košice-Šaca

podľa § 19 ZKV môže predať pred meritórnym rozhodnutím súdu vo veci sťažovateľmi podaných žalôb o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty úpadcu, došlo zo strany súdu k porušeniu ústavných práv sťažovateľov:

- *právo vlastníť majetok podľa čl. 20 (1) Ústavy SR;*
- *právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 (2) Ústavy SR,*

a k porušeniu ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov:

- *právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;*
- *právo na spravodlivé prejednanie ich súdnych vecí v sporoch vedených na Krajskom súde v Košiciach pod č. k. 6 Cb 275/01 a 15 Cb 276/01 podľa čl. 6 (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

Konaním Krajského súdu v Košiciach, ktorý v konkurznom konaní 2 K 249/98 usmernil správkyňu konkurznej podstaty v tom zmysle, aby im ich majetok odňala aj bez existencie právneho titulu, došlo zo strany súdu k porušeniu ústavného práva sťažovateľov:

- *neprípustnosť zneužitia vlastníctva na ujmu práv sťažovateľov, podľa čl. 20 (3) Ústavy SR;*

a k porušeniu ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov:

- neprípustnosť zbavenia vlastníka jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva, a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Okrem toho sťažovateľa požadujú zrušiť usmernenie krajského súdu a priznať odškodnenie za morálne ujmy a ďalšie ujmy nemajetkovej povahy s tým, že „náhradu za majetkové ujmy si prípadne uplatnia po právoplatnom meritórnym rozhodnutí súdu vo veciach podaných vylučovacích žalôb voči správkyňi konkurznej podstaty a solidárne voči Slovenskej republike v zmysle Zákona o zodpovednosti štátu za škodu č. 58/1969 Zb., po zadokumentovaní presnej výšky spôsobených škôd.“

Sťažovatelia tiež žiadajú o pridelenie právneho zástupcu, pretože si ho z finančných dôvodov nemôžu dovoliť. Finančná situácia, do ktorej sa dostali, nebola spôsobená

podcenením podnikateľských rizík, ale výhradne vadným konaním orgánov štátu. Za svojho právneho zástupcu navrhli JUDr. A. T., K., a to z toho dôvodu, že majú voči nemu dôveru a je oboznámený s okolnosťami predloženej sťažnosti, pretože zastupuje ako obhajca v trestnom konaní obvineného a trestne stíhaného splnomocneného zástupcu sťažovateľa FÉNIX VP, s. r. o., krivo obvineného v r. 2000 správkyňou konkurznej podstaty a krajským súdom.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že „ešte v r. 2000, po násilnom odňatí majetku podali obaja sťažovatelia príslušné trestné oznámenie orgánom činným v trestnom konaní. V rozsahu časti majetku sťažovateľa č. 1 vydal vyšetrovateľ dňa 12. 2. 2003 uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci krádeže, podľa § 247 ods. 1/, ods. 4/ Trestného zákona. V rozsahu zvyšného majetku pokračuje šetrenie orgánov činných v trestnom konaní.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (ďalej len „základné práva a slobody“), ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Takto založený princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu znamená, že sťažovateľ (právnická osoba alebo fyzická osoba) je povinná v prvom rade využiť účinné prostriedky ochrany jeho základných práv a slobôd v systéme všeobecného súdnictva. Tomuto zodpovedá aj postup ustanovený v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak „sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov“.

Ústavný súd každú sťažnosť predbežne prerokuje bez prítomnosti navrhovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťuje, či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Jedným z dôvodov na odmietnutie sťažnosti je aj jej oneskorené podanie. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť.

Sťažovatelia namietajú porušenie nimi označených základných práv v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 2 K 249/98. Sú toho názoru, že využili všetky účinné prostriedky na ochranu svojich základných práv, čo dokumentujú podaním sťažnosti predsedovi krajského súdu 28. apríla 2003, na ktorú dostali odpoveď 3. júla 2003. Rovnako sú toho názoru, že sťažnosť podali v zákonom ustanovenej lehote, pretože sťažnosť bola osobne doručená ústavnému súde 2. septembra 2003, t. j. do uplynutia zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti skúmal, či sťažnosť predsedovi krajského súdu je v danom prípade účinným právnym prostriedkom ochrany základných práv sťažovateľov pred všeobecným súdom. Podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) „fyzické osoby a právnické osoby sa môžu obracať na orgány štátnej správy súdov so sťažnosťami na postup súdu, ak ide o prieťahy v konaní, o nevhodné správanie alebo narušovanie dôstojnosti súdneho konania súdnymi osobami. V iných prípadoch nie je sťažnosť prípustná“.

Sťažovatelia svojou sťažnosťou z 28. apríla 2003 (urgovanou prípisom z 29. júna 2003), ako vyplýva z obsahu sťažnosti a aj z priloženej dokumentácie, tvrdili, že v konaní krajského súdu sp. zn. 2 K 249/98 došlo k porušeniu zákona, a požadovali túto

skutočnosť preskúmať. Podpredseda krajského súdu v oznámení sťažovateľom z 3. júla 2003 označil takúto sťažnosť za neprípustnú.

Podľa názoru ústavného súdu dôvody, ktoré sťažovatelia vo svojej sťažnosti podanej orgánu štátnej správy súdov uviedli (porušenie zákona), nie sú zahrnuté v § 17 zákona o štátnej správe súdov ako dôvod na podanie sťažnosti orgánu štátnej správy súdov, t. j. takáto sťažnosť je neprípustná a v danom prípade ju preto nemožno považovať za účinný prostriedok ochrany sťažovateľmi označených základných práv. Zachovanie dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti ústavnému súdu nemožno preto počítat' od oznámenia krajského súdu obsahujúceho označenie sťažnosti za neprípustnú, ale odo dňa, keď sa o udelení súhlasu krajského súdu z 27. decembra 2002 na odpredaj vecí správkyňi konkurznej podstaty dozvedeli, t. j. od apríla 2003. Sťažovatelia sa preto mali a mohli vo veci tvrdeného porušenia ich označených základných práv v uvedenom konaní obrátiť na ústavný súd so svojou sťažnosťou v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde do dvoch mesiacov od relevantnej skutočnosti, t. j. do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o opatrení alebo inom zásahu porušujúcom podľa ich názoru ich základné práva a slobody dozvedeli, ak boli toho názoru, že jediným účinným prostriedkom ochrany ich základných práv je len sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov ako podanú oneskorene. Bolo už preto bez právneho dôvodu zaoberať sa ich ďalšími požiadavkami a rozhodovať o nich.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2003